

Πεποιθήσεις των νηπιαγωγών για τα δικαιώματα του παιδιού: η αναγκαιότητα εκπαιδευτικών προγραμμάτων

Μαρία ΚΥΠΡΙΩΤΑΚΗ^α & Διονυσία ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ^β

^αΠανεπιστήμιο Κρήτης, Ελλάδα, mkypriotaki@uoc.gr

^βΠανεπιστήμιο Κρήτης, Ελλάδα, dkontogianni@uoc.gr

Η έννοια των «δικαιωμάτων του παιδιού» είναι μία πολυσήμαντη έννοια, όπως γενικότερα τα ανθρώπινα δικαιώματα, καθώς εξελίσσονται και διαφοροποιούνται στο χώρο και στο χρόνο ανάλογα με τις ιστορικές συγκυρίες των διαφόρων κοινωνιών (Μπάλιας, 2004 · Karaman-Kepeneci, 2006). Η αναγνώριση των δικαιωμάτων του παιδιού σε ένα παιδοκεντρικό πλαίσιο που κάθε παιδί θα μαθαίνει για τα δικαιώματά του και να σέβεται τα δικαιώματα των άλλων, προϋποθέτει ότι και οι εκπαιδευτικοί θα έχουν επίγνωση και θα είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις ανάγκες των παιδιών αποσκοπώντας στην ευημερία και την ανάπτυξη του κάθε παιδιού ξεχωριστά (Banko-Bal, & Guler-Yildiz, 2021). Στην διεθνή βιβλιογραφία έχει επισημανθεί η αναγκαιότητα περισσότερων ερευνών σε σχέση με τα δικαιώματα του παιδιού και την εφαρμογή τους στην εκπαιδευτική πράξη (π.χ. Correia et al., 2019). Ωστόσο σε ελλαδικό πλαίσιο δεν έχουν διερευνηθεί αρκετά οι πεποιθήσεις των εκπαιδευτικών για τα δικαιώματα του παιδιού, καθώς και οι επιμορφωτικές τους ανάγκες σε αυτήν την θεματική περιοχή, ώστε να είναι εφικτό να σχεδιαστούν και να υλοποιηθούν αντίστοιχα εκπαιδευτικά προγράμματα που θα σχετίζονται με την ουσιαστική προάσπιση των δικαιωμάτων του παιδιού. Σκοπός της παρούσας ποιοτικής έρευνας ήταν να διερευνήσει τις γνώσεις και πεποιθήσεις των νηπιαγωγών για τα δικαιώματα του παιδιού και να καταγράψει τις επιμορφωτικές ανάγκες τους. Το δείγμα της έρευνας συγκροτήθηκε από 10 εκπαιδευτικούς που εργάζονται σε δημόσια και ιδιωτικά νηπιαγωγεία. Τα μέσα συλλογής δεδομένων ήταν ημιδομημένες συνεντεύξεις. Τα αποτελέσματα της έρευνας ανέδειξαν την έλλειψη επαρκών γνώσεων των νηπιαγωγών σχετικά με τα δικαιώματά του παιδιού, την ύπαρξη στερεοτυπικών αντιλήψεων καθώς και την μη εφαρμογή συμπεριληπτικών πρακτικών στις τάξεις του νηπιαγωγείου. Με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας στοχεύουμε στο να αποκτήσουμε μια πληρέστερη εικόνα των επιμορφωτικών αναγκών των εκπαιδευτικών και να μπορέσουμε να σχεδιάσουμε και να υλοποιήσουμε κατάλληλα προγράμματα και παρεμβάσεις.

Βιβλιογραφικές αναφορές

Banko-Bal, C., & Guler-Yildiz, T. (2021). An investigation of early childhood education teachers' attitudes, behaviors, and views regarding the rights of the child. *International Journal of Childcare and Education Policy*, 15(5), 1-26. <https://doi.org/10.1186/s40723-021-00083-9>

Correia, N., Camilo, C., Aguiar, C., & Amaro, F. (2019). Children's right to participate in early childhood education settings: a systematic review. *Children and Youth Services Review*, 100, 76-88. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2019.02.031>

Karaman-Kepeneci, Y. (2006). A study of university students' attitudes towards children's rights in Turkey. *The International Journal of Children's Rights*, 14, 307-318 <https://dx.doi.org/10.1163/157181806778458095>

Μπάλιας, Στ. (2004). *Τα ανθρώπινα δικαιώματα στην εποχή της δημοκρατίας*. Παπαζήσης.

Σύντομο βιογραφικό σημείωμα

Η **Δρ. Μαρία Κυπριωτάκη** είναι ψυχολόγος και υπηρετεί ως Αναπληρώτρια Καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης με γνωστικό αντικείμενο «*Ειδική Ψυχοπαιδαγωγική της προσχολικής ηλικίας*». Οι επιστημονικές δημοσιεύσεις της περιλαμβάνουν μονογραφία, τρεις επιμέλειες βιβλίων με άλλους, κεφάλαια σε βιβλία και άρθρα σε ελληνόγλωσσα ή ξενόγλωσσα περιοδικά. Έχει συμμετάσχει σε 24 ερευνητικά προγράμματα, έχει επιτελέσει μέλος επιτροπών του Π.Τ.Π.Ε. Πανεπιστημίου Κρήτης και μέλος οργανωτικών ή επιστημονικών επιτροπών συνεδρίων/ημερίδων, καθώς και επιβλέπουσα καθηγήτρια ή μέλος τριμελών επιτροπών για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών. Τέλος, έχει συμμετάσχει με εισήγηση σε πάνω από 120 συνέδρια/ημερίδες στην Ελλάδα και στον διεθνή χώρο.

Η **Δρ. Διονυσία Κοντογιάννη** είναι μόνιμη επίκουρη καθηγήτρια στο Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Κρήτης. Αποφοίτησε από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων και το 2002 απέκτησε Διδακτορικό Δίπλωμα στις Επιστήμες της Αγωγής από το Πανεπιστήμιο Κρήτης. Το διάστημα 2004-2008 δούλεψε ως εκπαιδευτικός Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα εστιάζουν σε θέματα διαπολιτισμικής παιδαγωγικής, μετανάστευσης, δίγλωσσης εκπαίδευσης και ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης στη Διασπορά.